

6. Про Секретаріат Президента України: Указ Президента України від 24.01.2005р. № 108/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 4. – С. 204

7. Про Положення про Адміністрацію Президента України: Указ Президента України від 2 квітня 2010 року №504/2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/504/2010>

Рыбак А. С. Потенциал рисков в информационно-аналитическом обеспечении института президентства в Украине

В статье рассмотрена проблема политической деятельности Администрации Президента Украины, осуществлена оценка использования политико-коммуникативных практик, выявлена связь и зависимость между реальными политическими действиями и качеством существующих информационно-аналитических ресурсов. Проведено научное обоснование построения информационно-аналитической подсистемы в государственной системе власти и потенциал использования информационно-аналитических технологий и экспертиз при принятии Президентом Украины важных решений.

Ключевые слова: *политический риск, институт, администрация, президент, информация, анализ, решение.*

Rybak A. Potential is risk in information and analytical providing institute of presidency in Ukraine

In article the problem of political activity of Administration of the President of Ukraine is considered, the assessment of use political and communicative the practician is carried out, communication and dependence between real political actions and quality of existing information and analytical resources is revealed. Scientific justification of creation of an information and analytical subsystem in the state system of the power and the potential of use of information and analytical technologies and examinations at acceptance by the President of Ukraine of important decisions is carried out.

Keywords: *political risk, institute, administration, president, information, analysis, decision.*

УДК 323.21

Чумаков Денис Дмитрійович,
*аспірант кафедри політології та міжнародних відносин
Східноукраїнського національного університету імені В. Даля*

**ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ**

Стаття присвячена вивченню проблематики формування функціональної взаємодії держави та громадянського суспільства в Україні. У статті розглядаються теоретичні, концептуальні та практичні аспекти взаємодії інституту держави і громадянського суспільства.

Ключові слова: *громадянське суспільство, функціональна взаємодія, соціальний діалог, соціальне партнерство, інститут, демократія.*

Залучаючись до світових загальноприйнятих цінностей, Україна, як самостійна країна проголосила однією із фундаментальних цілей свого розвитку створення сучасної демократичної правової держави з всебічним забезпечення прав і свобод громадян. Основою такої держави повинне виступати розвинене громадянське суспільство, тому, його подальше становлення та розвиток є найважливішою передумовою успіху на шляху створення заможності та стабільності. У світовій практиці, активізація громадянського суспільства є одним із основних напрямів розвитку сучасного співтовариства, оскільки громадянське

суспільство виступає своєрідним фундатором правової, демократичної та соціальної держави, коли зважені та оптимальні відносини між сторонами підвищують результативність діяльності кожної з них, посилюючи правомірність та легітимність влади, призводячи до зростання соціально-економічного добробуту, та забезпечуючи недоторкане виконання усіх правових норм та соціальних стандартів тощо.

Відповідного рівня взаємодії гостро бракує на сьогодні в Україні, особливо це стало наглядним після подій 2012-2013 року, коли реформи, чергова хвиля євроінтеграції і зовнішньополітичні орієнтири призвели до політичної кризи й розколу суспільства. А сьогодні, станом на початок 2014 року спектр кризових явищ в країні тільки поширюється.

З огляду на вищезначене можна стверджувати, що на сьогодні в Україні назріла потреба у виробленні системи заходів і механізмів ефективного забезпечення розвитку та функціонування громадянського суспільства, та відповідно – адекватного рівня взаємодії між державою та громадянським суспільством з урахуванням сучасних процесів та явищ.

Актуальність дослідження обумовлюється та посилюється недостатнім рівнем розвиненості та сформованості громадянського суспільства в країні, що підтверджується сучасними кризовими явищами у політичній і соціальній сферах тощо.

На сьогодні, вагомий внесок в обґрунтування проблем дослідження громадянського суспільства та його взаємодії з державою зробили такі вітчизняні дослідники як: В. Барков, В. Бех, А. Дергачов, В. Ільїн, Б. Замбровський, А. Карась, В. Костицький, Б. Кухта, М. Лукашевич, М. Михальченко, І. Пасько, Я. Пасько, В. Полохало, М. Томенко, М. Ткаченко, І. Хмелько, В. Шамрай, Л. Шкляр, В. Шинкарук, Г. Щедрова та ін. Проблеми становлення та розвитку соціального діалогу та соціального партнерства розглядаються у працях таких авторів як: О.Стоян, Ю.Буздуган, О.Мірошниченко, Т.Ясько, В.Хмільовський, А.Рибак, В.Геєць, А.Арсенко, А.Колот, С. Мельник, І.Кравчук та ін.

Основною метою дослідження виступає висвітлення проблематики взаємодії держави та громадянського суспільства в Україні в сучасних умовах.

Ідея подальшого розвитку громадянського суспільства (далі – ГС), як суспільно-політичного явища, останнім часом набуває широкого поширення у світі. Зараз, з поновленою актуалізацією євроінтеграційних процесів в Україні, розвиток та вдосконалення ГС є запорукою виконання зобов'язань щодо адаптації всіх сфер соціально-економічного, культурного та політичного життя до вимог європейського та світового співтовариства. Це зумовлено тим, що одним із найважливіших надбань світової демократичної моделі є розвинений інститут ГС, тобто таке середовище, в якому зароджуються, функціонують та зміцнюються демократичні й соціальні інституції завдяки діяльності самих громадян, створених ними об'єднань та інших форм взаємодії між усіма учасниками процесу.

Згідно із загальноприйнятим Єврокомісією трактуванням поняття ГС, під ним розуміється система інститутів поза межами державних та комерційних зв'язків, яка забезпечує самоорганізацію й розвиток суспільства, а також – сукупність громадянських і соціальних інституцій та організаційних заходів, які формують базис реально функціонуючого суспільства з метою протидії та доповнення виконавчих структур держави (незалежно від політичної системи) [9].

Світова практика доводить, що базовими структурними принципами взаємодії органів державної влади, ГС та інших зацікавлених сторін мають бути:

- розширений соціальний діалог;
- функціональний баланс між державними інтересами та інтересами окремо взятих позадержавних інституцій;
- рівні можливості для усіх соціальних партнерів;
- взаємовідповідальність відносин;
- мінімізований рівень вертикального втручання держави у діяльність ГС (за винятком нормативних випадків);

- інформаційна відкритість взаємодії між сторонами та ін.

Як правило, в рамках соціального діалогу, взаємодія між державою та ГС виявляється як інституційний спосіб спілкування між владними інституціями та громадськими інститутами, що представляють інтереси різних соціальних груп, принциповою функцією яких є взаємне визначення та відстоювання своїх позицій та рішень стосовно цілей та стратегій у сферах які пов'язані з життям суспільства. У вузькому розумінні соціальний діалог влади та ГС замикається в рамках традиційної форми ведення переговорів, консультації та різноманітних форм соціальних контактів, що відбувається у межах трипартизму та квадрипартизму [3, с. 572]. У більш широкому контексті, соціальний діалог держави та ГС є практикою, методом активності багатьох інституцій та сукупності зв'язків у процесі розроблення політики тощо.

Загалом, сутністю соціального діалогу влади та ГС є встановлення форуму для представлення і ведення переговорів відносно інтересів між окремими його учасниками. Обсяг та форма участі партнерів може бути різною, але прийнятними є будь-які форми регулярних контактів та узгоджень між відповідними сторонами. Саме поняття «соціального діалогу» вказує – що процеси які відбуваються базуються, насамперед, на взаємній комунікації та функціональній взаємодії між партнерами [3, с. 573]. З інституційної перспективи соціальний діалог є цілісністю правових форм контакту та ведення переговорів між уповноваженими суб'єктами, які представляють усі сторони процесу. В стабільних західних країнах соціальний діалог є важливим інститутом політичної демократії та ґрунтується на декількох базових принципах:

- економічної незалежності індивідів, заснованої на праві кожної особи мати власність або отримувати справедливу винагороду за свою працю;
- рівності прав і свобод усіх громадян у політичній сфері;
- гарантованого юридичного захисту прав і свобод громадян на основі законів, що мають юридичну чинність у національному та міжнародному масштабі;
- гарантованої законом можливості громадян об'єднуватися в незалежні від держави й політиці об'єднання за інтересами й професійними ознаками;
- свободи громадян утворювати партії, громадські рухи та об'єднання.

Стан розвитку взаємодії держави та ГС в Україні не може розцінюватись однозначно. З одного боку, можна вже зараз стверджувати що в країні останнім часом помітні зрушення у сфері співпраці держави і громадянських інституцій: розвивається соціальне партнерство, поширюється соціальний діалог, йде формування платформ ГС на різних рівнях. Водночас, бракує інституціонального забезпечення розвитку ГС, рівень соціального діалогу в межах трипартизму та квадрипартизму є поки що недостатнім. Окрім того слід зазначити, що суспільна криза й політичний розкол суспільства майже звели до мінімуму надбання останніх п'яти років у сфері розвитку ГС.

Вдосконалення взаємодії держави та ГС в контексті соціального діалогу в Україні на наш погляд можливе завдяки подальшому функціональному забезпеченні, що базується на відповідних заходах нормативного, організаційного та інституційного характеру. Вагомим моментом виступає подальше вдосконалення та адаптація нормативної бази через розробку та прийняття відповідних Законів України та постанов Кабінету Міністрів України які регулюватимуть положення щодо функціонування й забезпечення подальшого розвитку ГС в Україні, а також внесення змін та доповнень стосовно створення, реєстрації, оподаткування, діяльності, фінансування та повноважень відповідних громадських інституцій. Окрім того, важливим завданням для усіх учасників діалогу на сьогодні постає відтворення внутрішніх інституційних зв'язків в суспільстві, з стабілізацією економічних й соціальних процесів.

Варто виокремити такі важливі умови активного і функціонального діалогу між державою і ГС як: орієнтування учасників на розвиток і підтримку співробітництва, незалежно від особливостей та мотивації кожної із сторін; наявність інституціональних, нормативних та організаційних рамок для співробітництва між секторами, під якими

розуміються стійкі форми взаємодії що склалися на практиці або прямо встановлені законодавством чи угодами у межах компетенції кожної із сторін; економічна незалежність і стійкість інституцій ГС, їх здатність генерувати людський капітал і мобілізувати додаткові ресурси щодо просування та захисту власних інтересів з метою вирішення суспільно значущих питань.

Також, забезпечення гідного рівня взаємодії між державними та громадянськими інститутами можливе завдяки поширенню в суспільстві теоретичних та практичних знань відповідного профілю. Наприклад, у деяких європейських країнах вже досить тривалий час розвиваються навчальні курси громадянської освіти (Civil education). Такі курси покликані допомогти в усвідомленні громадянами власних прав, а також, у вивченні інституційних основ й механізмів діяльності державних і громадянських інституцій та взаємодії між ними [9].

Подальший розвиток взаємодії між державою та ГС можливий завдяки забезпеченню на державному рівні пріоритету громадянських, політичних, соціальних прав та свобод. Спираючись на світовий досвід доцільними можна вважати також наступні заходи:

- створення та подальший розвиток постійно діючого Громадського форуму з метою зміцнення та поширення співробітництва між державою та інститутами ГС;
- створення у ВРУ спеціалізованих комітетів, які займатимуться питаннями розвитку та функціонування ГС;
- формування галузевої, постійно діючої системи співробітництва у вигляді консультативно-дорадчих органів, комісій, постійно діючих рад, робочих груп із розробки проектів законів, формування державних, галузевих, територіальних програм;
- проведення щоквартальних та щорічних громадських слухань місцевого, регіонального та національного рівнів щодо соціально значущих проблем [9].

Необхідність удосконалення умов діяльності ГС виступає прямою детермінантою ефективного соціального діалогу влади і суспільства в цілому. У суспільно-політичному плані, необхідність для держави у функціональному діалозі з громадянськими інституціями, можливо, є більшою, ніж ця потреба для самого ГС, адже сьогодні влада, як на державному, так і на місцевому рівні, надзвичайно потребує громадської підтримки заради вироблення механізмів виходу з кризи та подальшого розвитку країни в цілому.

Таким чином, зазначимо, що розвиток функціонального рівня взаємодії між державою та ГС спирається на адекватний рівень соціального діалогу та взаємну співпрацю соціальних партнерів в рамках визначених процесів. Як засвідчує світовий досвід, саме поєднання зусиль владних інституцій та активної громадянської участі дозволяє досягати найвищої ефективності у багатьох економічних, соціальних та культурних аспектах розвитку суспільства та країни в цілому. Функціональна взаємодія держави та ГС в контексті соціального діалогу покликана визначити межі впливу та обсяги повноважень на основі необхідності та доцільності, заперечуючи надмірне втручання та примус з боку однієї сторони по відношенню до інших учасників діалогу. Розвиток громадянського суспільства на основі функціонального партнерства із владою необхідний для створення правової демократичної та соціальної держави, тому що виважений баланс інтересів та певна самостійність кожної із сторін сприятиме адекватному рівню їх діяльності.

Література:

1. Бабінова О.О. Взаємодія органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю: дис. канд. держ. упр. / О.О. Бабінова. – К.: Нац. академія державного управління при Президентіві України, 2006. – 250 с.
2. Дегтяр А.О. Взаємодія органів державної влади з громадськістю: теорія та практика державного управління: монографія / А.О. Дегтяр, А.В. Халецький, С.В. Белай. – Донецьк: Видавництво «Донбас», ООО «РА Ваш імідж», 2012. – 415 с.

3. Енциклопедичний словник: 500 термінів і понять соціально-трудої сфери / Під ред. С. В. Мельника. – 2-е вид., доп. та перероб. – Луганськ, 2010. – 728 с.
4. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: навч. посіб. / О.В. Філонов, В.М. Субботін, В.В. Пашутін, І.Я. Тодоров. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2008. – 215 с.
5. Пасько Я.І. Соціальна держава і громадянське суспільство: співпраця versus протистояння. Монографія / Я.І. Пасько. – К.: ПАРАПАН, 2008. – 272 с.
6. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: монографія / за заг. ред. А.І. Кудряченка. – К.: НІСД, 2007. – 396 с.
7. Сидорчук О.Р. Механізми формування соціального капіталу: державно-управлінський аспект: дис. канд. держ. упр. / О.Р. Сидорчук. – Львів: Львівський регіональний ін-т державного управління Нац. академії державного управління при Президентові України, 2007. – 250 с.
8. Тищенко Ю.А. Громадянське суспільство в Україні та «політика ідентичності» / Ю. Тищенко, С. Горобчишина. / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К.: Україна, 2010. – 76 с.
9. Створення платформи громадянського суспільства на шляху розвитку відносин між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу //: <http://lit.lg.ua/>

Чумаков Д. Д. Формирование функционального взаимодействия государства и гражданского общества в Украине

Статья посвящена изучению проблематики формирования функционального взаимодействия государства и гражданского общества в Украине. В статье рассматриваются теоретические, концептуальные и практические аспекты взаимодействия института государства и гражданского общества.

Ключевые слова: *гражданское общество, функциональное взаимодействие, социальный диалог, социальное партнерство, институт, демократия.*

Chymakov D. Formation of a functional interaction between state and civil society in Ukraine

Article is devoted of studying of the problem of forming a functional interaction between the state and civil society in Ukraine. This article discusses the theoretical, conceptual and practical aspects of the interaction between the institute of state and civil society.

Keywords: *civil society, functional interaction, social dialogue, social partnership, institute, democracy.*

УДК 330.322

Шестак Максим Леонідович,
докторант Міжрегіональної академії управління персоналом

**ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ВАЖЛИВІШОГО АСПЕКТУ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

Розглянуто основні проблеми теоретичного визначення поняття «державна інвестиційна політика».

Ключові слова: *менеджмент, управління, інвестиційна політика, державна діяльність, розвиток інвестицій*

Інвестиційна політика в умовах ринкового господарювання була і залишається одним із важливіших елементів господарювання. Тому, проблеми інвестування для сучасної